

تاریخچه پرده کعبه

پوشاندن خانه کعبه سابقه ای طولانی دارد. درباره اینکه چه کسی نخستین بار کعبه را پوشانده است، اختلاف نظر وجود دارد. شاید اولین کسی که به پوشاندن خانه کعبه اقدام کرده حضرت اسماعیل (ع) باشد.

پوشاندن خانه کعبه سابقه ای طولانی دارد. درباره اینکه چه کسی نخستین بار کعبه را پوشانده است، اختلاف نظر وجود دارد. شاید اولین کسی که به پوشاندن خانه کعبه اقدام کرده حضرت اسماعیل (ع) باشد. روش ساخت خانه ها در آن زمان به گونه ای بوده که درون آن از دید رهگذران در امان نبود و با باز شدن در، خانه و ساکنان آن در معرض دید رهگذران قرار می گرفتند. همسر اسماعیل که زنی نجیب بود و این مسئله برای او بیشتر رنج آور بود، به همسرش اسماعیل پیشنهاد می کند پرده ای بر در خانه آویزان کنند تا خانه از دید افراد بیگانه در امان باشد. از این رو تصمیم می گیرند خانه خدا را نیز که سنگها آن بیرون زده و منظره خوشایندی نداشت، بیوشانند.

از این رو حضرت اسماعیل مقداری پشم گوسفند جمع کرد و آن را به قبایل اطراف داد تا برای کعبه پوششی مناسب بیابند. هر قسمتی از پرده که آماده می شد، آن را بر کعبه آویزان می کردند تا آنکه مراسم حج فرا رسید، اما هنوز قسمتی از خانه کعبه هنوز بدون پرده باقی مانده بود. به پیشنهاد همسر اسماعیل، قسمت باقی مانده را با حصیر پوشانند. هنگامی که حجاج آمدند، از این کار شگفت زده شدند و پوشش خانه کعبه برای آنان بسیار جالب به نظر آمد. بنابراین تصمیم گرفتند برای کسی که این کار را کرده، هدیه ای جمع آوری کنند. هر طایفه از اعراب چیزی آورد و حصیر را از کعبه گرفتند و پرده کعبه را تکمیل کرده و بر آن نصب کردند. در روایت دیگری نیز از امام صادق (ع) نقل شده که فرمود: "حضرت آدم کعبه را به وسیله پشم پوشانید، حضرت ابراهیم با الیاف گیاهی و حضرت سلیمان با قباطی."

بنا به روایات تاریخی سال 220 قبل از هجرت پیامبر اکرم (ص)، شاه تبع حمیری، پادشاه یمن، به قصد ویران کردن مسجد الحرام و خانه کعبه به راه افتاد. اما در بین راه سخت بیمار و زمین گیر شد. وی به راهنمایی یکی از عربهای بیابانگرد برای خانه خدا نذر کرد و شفا یافت. بنابراین برای آن دری با قفل و پوششی برای آن ساخت. این پادشاه یمنی ابتدا خانه را با پوششی از برگ درخت نخل پوشاند و بعد پارچه ای یمنی روی آن کشید و آخر سر با پارچه ای نرم و نازک و لطیف آن را پوشاند. جانشینان دنبال کار او را گرفتند و سالها پوشش خانه کعبه را آماده می کردند. آنها خانه خدا را با پارچه های یمنی قرمز راه راه می پوشانند. اما گاهی هم افراد به صورت موردی پوشش خانه را تهیه می کردند. نخستین زنی که در دوره جاهلیت این کار را کرد، نبیله بنت حباب مادر عباس بن عبدالمطلب عموی پیامبر اکرم (ص) بود. او حاجتی داشت، نذر کرده بود و حاجتش را که گرفت، پوشش خانه کعبه را تهیه کرد.

در دوره قصی بن کلاب از نیاکان پیامبر (ص) قبیله قریش مسئولیت تهیه پوشش خانه را بر عهده گرفت تا اینکه یکی از ثروتمندان بزرگ مکه به نام "ابوربیعه مخزومی" بخشی از این وظیفه را پذیرفت. از آن زمان، یکسال او پوشش خانه کعبه را تدارک می دید و سال دیگر قریش این کار را به انجام می رساند.

قریش نیز بخصوص در اواخر عصر جاهلیت همواره بر کعبه پرده می پوشانند که رنگ آن یا سبز و یا زرد بود و جنس آن خز یا موی بافته شده، پوست و یا پارچه با نقشه راه راه از یمن و یا پارچه های عراقی بود. حتی گفته شده پرده هایی از عهد جاهلیت تا زمان معاویه بر کعبه باقی مانده بود که مردم پیشنهاد کردند این پرده ها برداشته شود.

پیامبر اسلام تا فتح مکه نتوانست جامه ای بر خانه خدا بپوشاند. اما بالاخره در سال هشتم هجری، آن حضرت پوششی از پارچه های یمنی برای کعبه تهیه کرد و از آن پس، خلیفه ها کارش را ادامه دادند و گاه جامه ای از پارچه های یمنی و گاه از پارچه های سفید مصری بر خانه کعبه پوشانند. خلیفه ها و پادشاهان مسلمان، در دوره های مختلف، این کار را وظیفه و افتخاری بزرگ تلقی می کردند.

در زمان رسول اکرم بر کعبه پارچه ای سفید رنگ مشهور به بافت قباطی می آویختند، سپس از برد یمنی استفاده شد. اولین کسی که خانه کعبه را با دیباج پوشاند، ابن زبیر بود. در روزگار بنی هشام، پوشش خانه کعبه را در سال دو مرتبه یعنی هشتم ذیحجه و روز عاشورا عوض می کردند. از آن جا که امکان داشت قسمتهایی از پرده کعبه را به عنوان تبرک برگیرند، در ایام حج دیبا را بر خانه کعبه آویزان می کردند و در روز عاشورا پوشش اصلی را بر خانه کعبه می آویختند.

حضرت علی (ع) نیز در دوران خلافت خود برای کعبه پوشش می فرستاد. در زمان عبدالملک هر ساله پرده ای به مدینه فرستاده می شد و بر مسجد النبی پهن می کردند و بعد آن را همراه عطر و عود به مکه می فرستادند. در حال حاضر پرده هایی برای پوشش کعبه فرستاده می شود که کار تزئین آن را هنرمندان شهر مکه بر عهده دارند. اینکه چرا از رنگهای مختلف، به ویژه سیاه، استفاده می شود، مطلبی است که تاکنون به آن اشاره نشده است.

خبرگزاری مهر